

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Илиана Петкова, катедра „Дидактика“

Факултет по педагогика, СУ „Св. Климент Охридски“

ОТНОСНО: дисертационен труд на тема: **„Изследване на еволюцията и тенденцията на развитие на политиката на Европейския съюз за намаляване на бедността в областта на образованието“** за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, по професионално направление 1.2. Педагогика, Докторска програма Теория на възпитанието и дидактика

Автор на дисертационния труд: **Уан Жуей**, редовен докторант към катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“ при Факултета по педагогика на ЮЗУ „Неофит Рилски“

Научен ръководител: доц. д-р Красимира Марулевска

Актуалността на избраната тема е безспорна като се има предвид, че проблемът за намаляване на бедността е част от по-широките усилия за социално включване, равен достъп до образование и намаляване на социално-икономическите неравенства. Това са все отделни аспекти, които са акцент в политиката на всяка държава. Европейският съюз прилага различни стратегии, програми и финансови инструменти, насочени към подпомагане на уязвими групи и повишаване на образователните резултати на всички слоеве от населението. Трудно е обаче да се решават реални социални проблеми само чрез изработването на нормативни документи. Те са само основата, базата от която трябва да се тръгне, за да се търсят работещи, а не само политически решения и да се прилагат целенасочени действия за преодоляване пречките по пътя към ефективно образование. Политиките на ЕС задават рамката, а всяка суверенна страна членка намира своите решения, но познаването на широката «картина», на опита на другите страни винаги е от полза.

При разработването на дисертацията е следвана класическата структура. Тя е в обем от 245 страници и включва увод, четири глави, заключение и списък с използвана литература, съдържащ 103 източника. От тях 87 са след 2010 г., а 46 след 2015 г., което е още едно доказателство за актуалността на проблема.

В увода Уан Жуей е описала концептуалната рамка, върху която изгражда своя дисертационен труд. Обосновава актуалността на проблема за бедността като ясно очертава релацията бедност-образование. Правилно определя обекта и предмета на своето дисертационно изследване. Подчертава, че и за ЕС, и за Китай бедността е обвързана с проблема за социалното изключване като образованието е един от механизмите за тяхното преодоляване. Формулирани са 5 изследователски въпроса, като се тръгва от възникването на идеята, преминава се през настоящото състояние и се очертават бъдещите предизвикателства и тенденции. Основните изследователски методи са: контент анализ на европейската и китайските политики за преодоляване на бедността чрез разглеждане на нормативната и поднормативна база по темата, сравнителен анализ на политиките в ЕС и Китай, синтез и обобщение на различни равнища на решенията. На базата на компаративния анализ

докторантката формулира три изследователски хипотези, които са обвързани с приликите, разликите и бъдещите възможности за промени в китайската образователна политика.

Първата и втора глава са теоретичната основа, която е представена на 178 стр. И в двете глави е приложен един и същи логически подход - история на идеята, настоящо състояние, идеи и възможности за усъвършенстване на образователните политики и решения. Първата глава е посветена на европейските политики за намаляване на бедността в образованието, направен е кратък преглед на историята по създаването на ЕС и на политиката на ЕС за справяне с проблемите на бедността. Очертани са основните периоди, през които преминава европейската политика. Направеният анализ показва, че решения за преодоляване проблема с бедността се търсят още от 1973 г. Оттогава до сега са усвоени над 80 милиона евра под формата на целенасочени програми. Три са ключовите характеристики на европейските програми за преодоляване на бедността и социалната изолация - последователно хармонизиране, системна цялостност и постепенна устойчивост. Акцент е поставен и на ролята на отделните институции, които са въввлечени в решаването на проблема, а именно: Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета на ЕС, Европейската комисия, Съда на Европейския съюз, Европейската централна банка и Европейската сметна палата, двата основни консултативни органа: Европейският икономически и социален комитет (EESC) и Комитетът на регионите (CoR), и редица НПО. Представени са в подробности конкретните европейски програми, които са насочени към решаването на проблема за бедността. Анализът им е прецизен и задълбочен, а формулираните 10 обобщения и изводите са доказателство от една страна за задълбоченото им познаване и от друга - за ясната авторова позиция по разглеждания проблем. Във втора глава Уан Жуей описва цялостната политика на китайските правителства, която преминава през 4 етапа, а именно: всеобхватно намаляване на бедността (1984–2000), специално подпомагане (2001–2012), прецизно намаляване на бедността (2013–2020) и намаляване на бедността (от 2021 г. до сега). Последният етап дори е определен като «цялостна победа над бедността» (с.137-138). Именно образованието е основният механизъм, които използват китайските правителства. Постепенно се увеличават годините на обучение на населението като през 1986 г. се въвежда задължителното 9-годишно образование. Приемат се редица социални решения като премахването на таксите за образование, отпускане на допълнителни субсидии за учениците, които живеят на пансион, въвеждат се различни иновации на национално и местно ниво. В еволюционен план са описани подробно всички програми и проекти като се стигне до представяне на «перспективите пред политиките за преодоляване на бедността чрез образование в Китай», а именно: 1) «Укрепване на координацията между политиките за образователно подпомагане и стратегията за възраждане на селските райони; 2) Засилване на взаимодействието между местните власти и централното правителство и 3) Поддържане на относителна устойчивост в развитието на политиките за преодоляване на бедността чрез образование». Образователните политики, които провеждат китайските правителства са насочени към спецификата на отделните региони (напр. за населението от района на планината Люпан, Тибет и южния регион Синдзян, но и към подпомагане на конкретни социални групи. Докторантката е описала конкретни случаи като този на Луо Лианг (Luo Liang), ученик от програмата "Експлоатация и поддръжка на автомобили" в Шанхайското професионално и техническо училище, свързана с политиката за безплатно средно професионално образование за деца на работници мигранти, стр. 166), което поазва широката осведоменост на докторантката, предава личностен, хуманен смисъл на изследването, но и затвърждава важността на избраната проблематика.

Трета глава е „ядрото“ на дисертацията, в която Уан Жуей прави компаративен анализ на политиките за преодоляване на бедността чрез образование в Китай и в Европа. Ясно и конкретно са изведени критериите и показателите за сравнение, които са: 1) целите на политики с конкретни показатели като: основни цели, фокус на политиките, подход на прилагане и целева група; 2) обхват на образователните политики с показатели: географски обхват, целеви групи, образователни етапи и политически инструменти; 3) методи на финансово подпомагане с показатели: източници на финансиране, механизми на разпределение, фокус на контрола и основни предизвикателства; 4) средства за прилагане с показатели: водещи сили, ключови области, методи на интервенция и културна адаптивност и 5) оценка на ефективността с показатели: насоченост на оценката, източници на данни, участници в оценката, прилагане на оценката и времева перспектива. Всеки от отделните критерии и показатели е доказан с данни от национални изследвания прецизно структурирани в таблици.

В четвърта глава са формулирани препоръки за усъвършенстване на образователните политики в Китай, въпреки че постигнатият процент на бедност в рамките само на 6 години, от 2012 до 2018 г. - от 10,2 % (98,99 милиона души) до 1,7% (16,6 милиона) е впечатляващ. За 2020 г. правителството на Китай заключава, че проблемът с абсолютната бедност е изцяло решен. Въпреки това Уан Жуей формулира препоръки за бъдещи политики и действия на три равнища. Както тя подчертава, човешкият ресурс е най-ценният, а бедният човек най-често е и необразован. Ето защо на макро равнище трябва да продължи философията, ориентирана към хората и образователните политики, от ранното детство до висшето образование, да са последователни и ефективни. Като евентуални възможности за подобряване Уан Жуей вижда работата в селските райони, дейности, насочени към лицата със СОП и улесняване достъпа до висше образование за бедните слоеве от населението. На мезоравнище препоръките са за увеличаване на финансовата подкрепа, но и оптимизиране на тяхното разпределение и подобър контрол на тяхното изразходване. Усилията трябва да се насочат и към обединяване на «институционалните, гражданските и частните ресурси в подкрепа на процеса на преодоляване на бедността. Насърчаването на участието на частни организации, които да вложат средства в подобряване на МТБ в училищата, хардуерно обезпечаване на достъпа до образование. Това обаче трябва да е съпътствано и с данъчни облекчения за инвеститорите. На микроравнище акцентът според дикторантката трябва да е върху достъпът до качествено образование на всички социални групи от населението, върху подкрепата на добри практики, свързани с преодоляването на бедността.

Приносите на дисертационния труд са с теоретичен и приложен характер:

1. В теоретичен аспект - безспорен принос на дисертационния труд е цялостният теоретичен модел и замисъл на изследването. Самата тема е изключителна актуална, а широкият поглед на докторантката върху него, задълбоченият теоретичен анализ показва високо ниво на владение на научната материя по проблема. Докторантката демонстрира умения за метаанализ и синтез

2. В приложен характер – направеният компаративен анализ и формулираните препоръки на макро, мезо и микро равнища са добра основа за последващи ефективни образователни политики и реални действия.

Авторефератът отразява в цялост разработения дисертационен труд. Докторантката има три публикации - една е публикувана в индексирано и реферирано списание, а другите две в списание, издавано от Съюза на учените в България, клон Благоевград.

Спазени са законовите изисквания за присъждане на ОНС „доктор“. Уан Жуей отговаря на минималните национални изисквания. Към документите е приложен отчет от проверката на автентичност на текста като процентът е в допустимите граници.

Бележки от технически характер: Използваната литературата да бъде подредена по азбучен ред на фамилиите на авторите

Въпрос: на стр.8-9 от дисертационния труд е посочено, че като изследователски метод се използва интервюто. Отбелязано е, че “Първата стъпка в използването на метода на интервюиране е да се идентифицират потенциални интервюирани, които могат да предоставят ценна информация и прозрения. Практици, работещи в областта, като преподаватели, социални работници и организатори на общността. Бенефициенти на политиките, като ученици, родители и общности”. Кога е поведено то? С колко изследвани лица? Какви са гледите точки на отделните групи интервюирани лица?

Заключение: Актуалността на темата, широката теоретична подготовка на докторантката и направеният задълбочен компаративен анализ ми дават основание да предложа на членовете на научното жури да подкрепят предложението за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Уан Жуей в област на висше образование 1. Педагогически науки, по професионално направление 1.2. Педагогика, Докторска програма: Теория на възпитанието и дидактика.

Дата: 21.08.2025 г.

доц. д-р И. Петкова:

OPINION

by Assoc. Prof. Dr. Iliana Petkova, Department of Didactics

Faculty of Education, Sofia University “St. Kliment Ohridski”

Regarding: The dissertation entitled “A Study of the Evolution and Development Trends of the European Union Policy on Reducing Poverty in the Field of Education” submitted for the award of the educational and scientific degree “Doctor” in Higher Education Area 1. Pedagogical Sciences, Professional Field 1.2. Pedagogy, Doctoral Program in Theory of Education and Didactics.

Author of the dissertation: Wang Rui, full-time PhD student at the Department of Preschool and Primary School Pedagogy, Faculty of Education, South-West University “Neofit Rilski”

Supervisor: assoc. prof. PhD Krasimira Marulevska

The relevance of the chosen topic is indisputable, considering that the problem of poverty reduction is part of broader efforts for social inclusion, equal access to education, and the reduction of socio-economic inequalities. These are all aspects that are a priority in the policies of every country. The European Union applies various strategies, programs, and financial instruments aimed at supporting vulnerable groups and improving the educational outcomes of all segments of the population. However, solving real social problems cannot rely solely on the creation of regulatory documents. These represent only the foundation—the basis from which effective, rather than purely political, solutions must be sought, and targeted actions must be applied to overcome barriers to effective education. EU policies set the framework, while each sovereign Member State seeks its own solutions, yet knowledge of the broader “picture,” of other countries’ experiences, is always valuable.

The dissertation follows a classical structure. It is 245 pages long and includes an introduction, four chapters, a conclusion, and a bibliography consisting of 103 sources, of which 87 are from after 2010, and 46 from after 2015—further evidence of the topicality of the issue.

In the introduction, Wang Rui outlines the conceptual framework underpinning the dissertation. She justifies the relevance of the poverty problem by clearly defining the relationship between poverty and education. She correctly determines the object and subject of her research. She emphasizes that for both the EU and China, poverty is linked to the issue of social exclusion, with education being one of the mechanisms for its resolution. Five research questions are formulated, starting from the emergence of the idea, passing through the current state, and outlining future challenges and trends. The main research methods include content analysis of European and Chinese policies on poverty reduction through the examination of regulatory and sub-regulatory frameworks, comparative analysis of EU and Chinese policies, synthesis, and generalization of decisions at various levels. On the basis of the

comparative analysis, the doctoral candidate formulates three research hypotheses related to similarities, differences, and future possibilities for changes in Chinese educational policy.

Chapters One and Two provide the theoretical foundation, presented over 178 pages. Both chapters apply the same logical approach—history of the idea, current situation, ideas, and opportunities for improving educational policies and decisions. Chapter One focuses on European policies for reducing poverty in education, provides a brief overview of the creation of the EU and its policies for addressing poverty. The main periods of European policy are outlined. The analysis demonstrates that solutions for overcoming poverty have been sought since 1973. Since then, over 80 million euros have been allocated through targeted programs. Three key characteristics of European programs for combating poverty and social exclusion are identified: consistent harmonization, systemic integrity, and gradual sustainability. Attention is also given to the role of various institutions involved in addressing the problem, including the European Parliament, the European Council, the Council of the EU, the European Commission, the Court of Justice of the EU, the European Central Bank, and the European Court of Auditors, as well as two key advisory bodies—the European Economic and Social Committee (EESC) and the Committee of the Regions (CoR)—alongside numerous NGOs. Specific EU programs targeting poverty reduction are presented in detail. The analysis is precise and in-depth, and the ten formulated summaries and conclusions demonstrate both a thorough understanding of the topic and a clear authorial stance.

Chapter Two outlines the comprehensive policy of successive Chinese governments, divided into four stages: comprehensive poverty reduction (1984–2000), targeted assistance (2001–2012), precision poverty alleviation (2013–2020), and poverty reduction (2021–present). The final stage is even described as a “comprehensive victory over poverty” (pp. 137–138). Education is the key mechanism employed by Chinese governments. The years of compulsory schooling gradually increased, with nine years of compulsory education introduced in 1986. A number of social measures were adopted, including the abolition of tuition fees, provision of additional subsidies for boarding students, and the introduction of various innovations at national and local levels. The dissertation provides a detailed evolutionary overview of all programs and projects, culminating in a presentation of “prospects for poverty reduction policies through education in China,” namely: 1) strengthening coordination between educational support policies and the rural revitalization strategy; 2) enhancing cooperation between local authorities and the central government; and 3) maintaining relative stability in the development of educational poverty reduction policies. The Chinese government’s educational policies are tailored to regional specifics (e.g., the populations of the Liupan mountain region, Tibet, and Xinjiang) as well as to particular social groups. The doctoral candidate presents specific cases, such as that of Luo Liang, a student in the “Automobile Maintenance and Service” program at the Shanghai Vocational and Technical School, linked to the policy of free secondary vocational education for the children of migrant workers (p. 166). This demonstrates the candidate’s broad awareness, adds a personal and humane dimension to the research, and underscores the significance of the chosen problem.

Chapter Three constitutes the “core” of the dissertation, where Wang Rui conducts a comparative analysis of policies for overcoming poverty through education in China and Europe. The criteria and

indicators for comparison are clearly and concretely defined: 1) policy goals with indicators such as main objectives, policy focus, implementation approach, and target group; 2) scope of educational policies with indicators such as geographical coverage, target groups, educational stages, and policy instruments; 3) methods of financial support with indicators such as sources of funding, distribution mechanisms, control focus, and key challenges; 4) implementation measures with indicators such as driving forces, key areas, methods of intervention, and cultural adaptability; 5) evaluation of effectiveness with indicators such as focus of evaluation, data sources, participants in evaluation, application of evaluation, and time perspective. Each criterion and indicator is substantiated with national research data, carefully structured in tables.

Chapter Four formulates recommendations for improving educational policies in China, despite the impressive reduction in poverty rates achieved within only six years—from 10.2% (98.99 million people) in 2012 to 1.7% (16.6 million people) in 2018. By 2020, the Chinese government declared the problem of absolute poverty fully resolved. Nevertheless, Wang Rui formulates recommendations for future policies and actions at three levels. As she emphasizes, human capital is the most valuable resource, while poor individuals are most often also uneducated. Therefore, at the macro level, the people-oriented philosophy must continue, and educational policies—from early childhood to higher education—must remain consistent and effective. Potential improvements include work in rural areas, initiatives for people with special educational needs, and facilitating access to higher education for disadvantaged groups. At the meso level, recommendations focus on increasing financial support, optimizing its distribution, and ensuring more effective monitoring of expenditure. Efforts should also be directed toward mobilizing “institutional, civic, and private resources to support the poverty alleviation process.” Encouraging private organizations to invest in improving school infrastructure and hardware for educational access should be accompanied by tax incentives for investors. At the micro level, the doctoral candidate stresses the importance of ensuring access to quality education for all social groups and supporting good practices related to poverty reduction.

The dissertation makes both theoretical and applied contributions:

- Theoretical aspect – The dissertation’s comprehensive theoretical model and design are indisputable contributions. The topic is highly relevant, and the doctoral candidate’s broad perspective and in-depth theoretical analysis demonstrate a high level of mastery of the subject matter. She shows skills in meta-analysis and synthesis.
- Applied aspect – The comparative analysis conducted and the recommendations formulated at macro, meso, and micro levels provide a solid basis for effective future educational policies and practical measures.

The author’s abstract fully reflects the dissertation. The candidate has three publications—one in an indexed and refereed journal, and two in a journal published by the Union of Scientists in Bulgaria, Blagoevgrad branch.

The legal requirements for awarding the degree of Doctor have been complied with. Wang Ruei meets the minimum national requirements. A report from the verification of the authenticity of the text is attached to the documents, and the percentage is within the permissible limits.

Technical note: The bibliography should be arranged in alphabetical order by authors' surnames.

Question: On pp. 8–9 of the dissertation, it's stated that interviews were used as a research method. It's noted that "The first step in using the interviewing method is to identify potential interviewees who can provide valuable information and insights. Practitioners working in the field, such as educators, social workers, and community organizers. Beneficiaries of the policies, such as students, parents, and communities." When were these interviews conducted? How many respondents participated? What perspectives were expressed by the different groups interviewed?

Conclusion: The topicality of the subject, the doctoral candidate's broad theoretical preparation, and the in-depth comparative analysis provide sufficient grounds for me to recommend to the members of the academic jury that they support the proposal to award Wang Rui the educational and scientific degree "Doctor" in Higher Education Area 1. Pedagogical Sciences, Professional Field 1.2. Pedagogy, Doctoral Program: Theory of Education and Didactics.

Date: August 21, 2025

Assoc. assoc. prof. PhD Iliana Petkova